

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАПЕТАРЬІ СЯЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 13 (1442)

Субота, 13 лютага 1960 года

Цана 40 кап.

МАЛАДЫЯ АКЦЁРЫ І РЭЖЫСЁРЫ

бнай нагрукі, што замінае росту іх мастацтва.

Апошнія спектаклі Тэатра юнага глядача сведчаць, што калектыву моладзі, з якога складаецца амаль уся труппа, павольна набывае мастацкую сталасць. Некаторыя акцёры пачынаюць траціць свежасць тэмпераменту і юнацкую прывабнасць, не ўдасканальваючы сваё мастацтва.

Прычыну гэтага, мабыць, трэба шукаць у рэпертуары і творчай перагрузцы, па сутнасці, адзінага справыкаванага рэжысёра ў тэатры.

Не багатыя маладымі яркімі акцёрскімі індывідуальнасцямі калектывы Магілёўскага і Гомельскага абласных тэатраў.

Асабліва незвычайнае становішча з маладой рэжысурай. Не вельмі мала ў тэатрах рэспублікі, а тым рэжысёры, якія ёсць, па-сапраўднаму не прыгнаны да актыўнай творчай працы з беларускімі драматургамі і кампазітарамі.

Вельмі дзіўна, напрыклад, што зольныя малады рэжысёр Б. Зрын усе яшчэ цураецца супрацоўніцтва з беларускімі пісьменнікамі, а Ю. Ужанаў да апошняга часу абмежваў сваю дзейнасць у асноўным пастаноўкай заходняй класікі. Толькі цяпер ён будзе ставіць новую оперу Ю. Семякіна.

К. С. Станіслаўскі выключнае значэнне надаваў маральна-этычнаму выхаванню акцёра. На жаль, многія тэатральныя кіраўнікі забыліся на гэта. А між тым, назираецца сярод моладзі абывае стаўленне да працы, да творчай і марксісцка-ленінскай вучобы, ёсць выпадкі раменніцкіх адносін да выканання ролей, праявы непрыстойных паводзін у побыце.

Адукацыя самазапакоенасць моладзі, заахвочанне і перавелічэнне ўласных дасягненняў, наўважлівае стаўленне да крытычных заўваг старэйшых таварышаў па мастацтву.

Выхаванне новых акцёраў і рэжысёраў не заканчваецца ў тэатральных навучальных установах. Там моладзь набывае толькі асноўныя веды і маральна-этычныя прыныцы, уласцівыя савецкаму мастаку. За далейшы лёс выпускні-

коў адказваюць кіраўнікі і грамадскія арганізацыі тэатраў, Беларускае тэатральнае таварыства і мастацкія саветы.

Сталая сувязь з жыццём народа, сучасным рэпертуар і актыўны ўдзел у ім маладых акцёраў і рэжысёраў—вось што галоўнае ў выхаванні.

Смелае вылучэнне маладых акцёраў на цэнтральныя ролі амаль заўсёды дае станоўчыя вынікі, як і даручэнне маладым рэжысёрам пастаноўка складаных па зместу і формі спектакляў. Аднак зольным акцёрам неглы пагарджаць і малымі ролямі, і ўдзелам у народных спектаклях. Гэта карысна для выканаўцаў і неабходна для ансамблевага гучання ўсяго спектакля.

Ёсць небяспека заштампаваць маладых акцёраў у ролях аднаго плана, бо гэта выклікае ў іх эмацыянальнае валасць, паўторанне ў кожным вообразе аднойчы знойдзенай фарбаў.

З вопыту дзейнасці вялікіх майстроў вядома, што яны з аднолькавым поспехам выступалі ў героіка-рамантычных і камедыйных спектаклях. Класічныя прыклады гэтага знаходзім у мастацтве Б. Шатонава («Трыця паветычная» і «Паўлінка») і П. Малчанова («Гамлет» і «Прымакі»).

Выхаванне тэатральнай моладзі прадуладжвае не толькі заахвочванне іх творчай працай, чужае падтрыманне пошукаў новага, а таксама патрабаванні і прыныцы створыць недасканалы і заганяна, што сустракаецца ў іх дзейнасці. Але заўсёды трэба памятаць думку К. С. Станіслаўскага аб тым, што «кожны акцёр валодае сваімі навыкамі, звычкамі, індывідуальнымі асаблівасцямі ўнутранай тэхнікі...», і ўлічваць такія асаблівасці пры размеркаванні ролей і ў час рэпетыцый.

Моладзь — не толькі светлая будучыня савецкага мастацтва. Яна ў многім выносець і яго сучаснае становішча. І таму кляпатыліва ўвага да юных спінных талентаў — высякароўна абавязак усіх творчых калектываў рэспублікі, іх кіраўнікоў і ўсёй нашай грамадскасці.

ЛЕНІНСКІЯ ЧЫТАННІ

Мінскае гарадское аддзяленне Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў наладзіла ленінскія чытанні, прысвечаныя 90-годдзю з дня народжання вялікага правядора.

Жыхары сталіцы праслухоўваюць лекцыі «Ленінскія прыныцы мірнага суіснавання дзяржаў з розным грамадскім ладом — генеральная лінія знешняй палітыкі СССР», «Развіццё сацыялістычных нацый у СССР — трыумф ленінскай нацыянальна-палітыкі», «У. І. Ленін — заснавальнік і кіраўнік Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы» і інш.

Паспяхова працуе на Мінскім заводзе аўтаматычных ліній і аргатных станкоў камсамольская брыгада Алы Волкавай, якая змаглася за званне камуністычнай. Члены брыгады ўзялі абавязальнасць даваць прадукцыю толькі выдатнай якасці. Яны часта наведваюць тэатры, кіно, музеі сталіцы, любяць спорт. Маладая рабочыца — актыўная ўдзельніца мастацкай самадзейнасці завода.

На здымку: брыгадзір механічнага цеха завода аўтаматычных ліній і аргатных станкоў Ала Волкава.

Фота Ул. Крука.

З поглядам у будучыню

Быццам страля, расекла лес на дзве часткі шапа, што ідзе з Лобска на Рагачоў. Выносіць елкі ціха ўзброена на дарогу. Свежы сніжок прыцурывае іх макаўкі, лотаўскі мароз пагускае ў галінах.

— Помніце? Якраз васьм гэтага дарога апісана ў рамане Федара Панфёрава «У краіне павержанаў», ажыццёлена гаворыць старшыня калгаса «Шлях да камунізму» Парышка раёна І. Карпаў, да якога мы едем. — Зацягнута баі туды адбывалася ў першыя дні вайны...

Іоілі Парфёнавіч, сакратар Парышка раёнка партыі Васіль Парфёнавіч і брыгадзір калгаса, які ўзначальвае Карпаў, Мікалай Кохна вяртаюцца з Гомеля, з абласнай нарады перадавоў кваліфікацыі. Да калгаса ішоў даўжэй, у дарозе аб чым толькі не перагаворылі! Неж чырыжыметра размова заходзіць аб літаратуры. Іоілі Парфёнавіч ё добра ведае, намала чытае сам, сочыць за ўсімі навінкамі. Шчыра кажуць, мяне гэта прыемна здзівіла і ўрадавала: старшыня калгаса — і ралтам не горш якога крытыка разважае аб вартасцях тако ці іншага твора. А

мы прывыклі, што старшыні чытаюць толькі сельскагаспадарчую літаратуру.

— А чаму ў нас не арганізаваць такой канферэнцыі, як была ў Іваніўскім раёне па раманы Панфёрава «Родум»? — паварочваецца Карпаў да сакратара райкома. — Пагаварыць ёсць аб чым. І сам бадай што выступіць бы. Люблю кнігі.

— А што ж, — заварушыўся Васіль Парфёнавіч. — Туды васьм, к'ясне, і падрыхтуем раённую канферэнцыю па раманы Тараса Хадкевіча «Даль палыва». Агара запрочі, людзей зборам. У Парышчах жа цяпер — новы Дом культуры. Сабранца ёсць дзе.

І сам спрабаваў сілы ў літаратуры: ён піша надраныя нарысы. Друкаваліся яны ў абласным і цэнтральным друку. Ведаю і тое, што Шацкі пісьмнікам асабістую сувязь з партыянамі Т. Хадкевічам і таксама ўхваляе думку старшыні: чаму ж не арганізаваць шырокай канферэнцыі па раманы? Механістараў у раёне, інтэлігентны вунь колы!

За Бабурынкам па дарозе на Парышчы лес расступіўся, пайшлі частыя пералескі, зямлягалі радкі прыдарожныя кусты. Быццам ногі якога казанскага велікана, пакрыліся магутныя мачы высокавольных пералач ад Васілевічкі ДРЭС.

— Скура і наш калгас падключыць да дзяржаўнай электрасеткі, — гаворыць Іоілі Парфёнавіч. — Будыць дзець загадаць звацца, сакратар? — паварочваецца ён да Шацкага.

— Знайшоў пра што пепакойца, — усміхаецца той. — Работа дызельна знойдзецца. А то дык і працэды можаць. Толькі ўзніўнен, што ў гаспадарцы яму месца будзе.

Зноў заходзіць размова аб блізкай вясне, аб новых клопатах, што ўзнікаюць кожны дзень перад калгасным важаком. Карпаў паглядае на

палі. На іх ужо роўнымі радамі выстраіліся бурты вывезенага гною, шпайлы рыжывага тору. Ён гаворыць брыгадзіру Мікалай Кохна:

— Не за твай памяццю дзяды казалі: «Калі год высакосны надыходзіць, — значыць, быць небылавым ўраджайкам...» А сёлета ярка і год высакосны будзе. Ды мы з табой, Мікалай, загата яго падыржаваць і сустрэць. Не паспадыцца толькі на высакоснасць.

Старшыня задаволенна смяецца. Ён прыгадвае, што яшчэ летам было нарыжывана больш пачы тысяч тон тору. Са станцыі Шацкі навазілі хлорыстага калію, суперфасфату, амлячнай салетры, — угнойвай палі, калі ласка.

— Па парак цэнтнераў на кожны гектар унесем сёлета, — з гонарам паведавае Карпаў. — Амаль у два разы больш, чым у мінулым годзе. Крылы, браткі, для ўзлету ў нас ёсць.

— Алія ж гэта крылы? — пацікавіўся я.

— Ірмездзе — убачыце, — сціпла адказвае старшыня. — Работа дызельна знойдзецца. А то дык і працэды можаць. Толькі ўзніўнен, што ў гаспадарцы яму месца будзе.

Зноў заходзіць размова аб блізкай вясне, аб новых клопатах, што ўзнікаюць кожны дзень перад калгасным важаком. Карпаў паглядае на

Людзі з чыстымі сэрцамі

Хочацца пачаць размову пра новую кнігу Івана Шамякіна «Тры вожнае шчасце», прыгадаўшы словы вядомага рускага паэта аб пакаленні, якое сёння «служыць галоўную нясе».

У жыцці і, як трэба было чакаць, і ў літаратуры мы часта сустракаем новага героя, таго, чыя сапраўднае грамадзянскае біяграфія пачалася з Айчынай вайны. Ён, гэты герой, сёння на пярэднім краі, ён камандзір вытворчасці, старшыня калгаса, рабочы, інжынер, аграном, працаўладніц цалінных зямель і будоўляў Сібіры, сакратар райкома. Кожнае пакаленне мае вешта паўторнае ў сваім лёсе, яно нясе дадзены асафету, перададзенаму яму яго папярэднікамі.

Івана Шамякіна як пісьменніка нарадзіла Айчыная вайна, велічыня пафас камуністычных ідэй, жыццёвае і праўдзівае як іх правяральны і агні. І калі азірнуцца на ўсё напісанае празаікам, то вельмі лёгка пераканацца, што галоўным жыццёвым рубяжом амаль усіх яго герояў была вайна. З яе пачыналі яны свае далейшыя дарогі.

У новай кнізе, якая складаецца з чатырох апавесцей, звязаных галоўнымі героямі і асноўнай тэмай, пісьменнік вяртаецца да самага пачатку «дарог», хоць прасачыць тыя вытокі і крыніцы, з якіх некалі пісьніца герой, адраўляючыся ў жыццёвае падарожжа, у люстраной роўняды якіх упершыню ўбачыў свой твар. Новая кніга ў большай ступені, чым папярэдняя, ставіць і вырашае пытанні маральна-этычныя, і гэта зразумела. У «Тры вожнае шчасце» расказваецца аб станаўленні характару, духоўнага свету новага сучасніка, таго героя, які сёння заступіў на галоўную жыццёвую вахту.

Тэму новых апавесцей Івана Шамякіна можна вызначыць вельмі каратка: вернасць. Вернасць светлым савецкім ідэалам, якімі з дзяцінства, з юнацтва героя ацывае асноўныя вартасці жыцця, свае і акаляючых людзей паводзіны і ўчынкы, свае ўласныя імкненні і жаданні. І гэта, калі можна так сказаць, вернасць, сумленнасць «грамадскага» жыцця ў непарыўнай аднасці з вернасцю, скажам, каханай дзячыне, самай прыгожай, разумнай, чужай і, вядома, адзінай на свеце. Ёсць ва ўсім гэтым нейкая непарыўная прада і цану пакалення, якое трывалася і цану свайго перагата пацучына выпрабоўваў, а ў акалах і зямлянках, у доўгіх расставаннях, калі было куды бліжэй трапіць у абдымі смерці, чым

каханай, дзе сустрачы і спаткні з ёй, любімай, найчасцей, бадай, толькі сніліся. Вялікая любоў да Радзімы, шырокая, неабсяжная, не заслабала, не спірала ўспаміну аб мілых вачах і той бярозы, што расла ў роднай хаты, пад самым лее акном.

У прыдзіроўскім раёне, на пыльнай, голай дарозе ўпершыню мы сустракаемся з Патром Шапатоўчам, галоўным героем апавесці, студэнтам тэхнікума, які ідзе ў аўдэды да любімай Самы, і тут жа, у гэтым краі, яго пакаімае на руках у той жа Самы — параненага, мужанага салдата, прыляжыўшага ў партызанскі тыл з заданнем Радзімы, зведзанага выпрабаванні суровага паўночнага фронту. Сюжэтная кадзія, пакладзеная ў аснову апавесці, на вайне не была дзівам, хоць канец яе ў апавесці і ўзляцця некалі прыўзняўся, «рамантызаваным».

Іван Шамякін малое нам сапраўды трывожнае шчасце сваіх герояў, шчасце, якое больш трымалася на расстаннях, чым строчах, якое не ведала пёплай дамашняй утульнасці, а завабывала права на існаванне цаню найвялікшых ахвар і страг. Але героі апавесцей Патры і Сама — не пакуцікі. Вайна, самая жорсткая і суровая з усіх, якія калі-небудзь былі на свеце, не абрэзала ім крыляў, не пахіснула іх веры ў святлыя ідэалы, за якія яны ішлі на смерць, не зламала іх духоўна. Наадварот. Яна будла іх экзаменам на сталасць і вернасць, пасля якога самі яны мелі поўнае маральнае права глядзець на сябе з павагай.

Падае ў апавесцах разгортваюцца ў двух планах. Патры і Сама, людзі «рамантычныя», шчырыя, пабудавана свая маладуш сям'я якраз у той неспакойны час, калі яны найменш маглі належаць адно другому і самім сябе. Нават звычайнага месца адпачынку не было падчас гэтага шлобу, а малады муж, вядома, не падносіў сваёй жонцы падарункаў і сувеніраў; сам ён хадзіў тады ў студэнцкіх чаравіках, якім, па самых аптымістычных пражнозах, не доўга было трываць і пасля капітальнага рамоту.

Мамады бацька, Патры Шапатоўч, не пацучы ад сваёй дачкі слова «тата», ідзе ў армію і хутка на вайну, Сама з дзіцем на руках астаецца дома. І ў дом гэты неўзабаве таксама прыходзіць вайна — стоеная, «надпольшная» і, бадай, не менш цяжкая, не на жыццё, а насмерць, вала ў акалах і зямлянках, у доўгіх расставаннях, калі было куды бліжэй трапіць у абдымі смерці, чым

даць, улічыўшы той цяжар, што ўскладзены на маладыя плечы Патры і Самы. Спакусы гэтыя старыя, як свет: «Лаві шчаслівае імгненне, час жа такі няўпэўны, вайна, праз гадзіну ці праз дзень можа схавалася ад іхце сонца назаўсёды...»

Але ні Сама, ні Патры не ловяць прыгожай жар-птишкі за хвост, і не могуць лавіць. Гэтага ім не дазваляе агда да легкага і не сур'езнага ў жыцці, тая ўнутраная чыстыня і сумленнасць, якой яны абодва прысвядзілі яшчэ на парозе юнацтва. І няхай іншы раз варушыцца звырок раўнасці ў сэрцы Патры, штурхае яго на неабдуманыя ўчынкы, але з гэтай бодой яму стае сілы справіцца. Прыгожыя людзі, героі апавесцей...

Можна без асаблівага перабольшвання сказаць, што шырокае папулярнасць кнігі Івана Шамякіна менавіта тым і тлумачыцца, што пісьменнік умеє знаходзіць прыгожае ў жыцці, што ён тонка адчувае сапраўды паэтычнае, высокае, расыпанае, як дыяганты, у душы нашага сучасніка. Пісьменнік вельмі чулы да свайго часу і ў першую чаргу да тых маральна-этычных пытанняў, якія ён унікае. Героі Івана Шамякіна прыгожа ўзвышаныя парыванымі і справамі, чыстым, усхваляваным сэрцам і ясным поглядам на наваколны свет. У іх вялікім, чалавечым сэрцы нібы адбываюцца ўсе ўзлёт і трагедыі веку, яго радасці і нягоды. Гэтыя якасці станоўчага героя блізка і зразумелы чытачу: ці ён настаўнік, ці студэнт, ці вышчайны калгаснік. Вельмі чалавечы, «выхаваўчы» талент у Шамякіна!

Пісьменнік малое праўдзівае, суровую карціну вайны, асабліва першага яе перыяду. Апаваданне вядзецца сціпла, проста, з той добрай ўнутранай стрыманасцю, без якога, здаецца, неглы наогул пісаць пра вайну. Гэтую многім сваімі момантамі новую для Шамякіна манеру асабліва хоцання вітаць, бо — навошта грэх таіць — у ранейшых сваіх творах, у «Глыбокай пльмі», напрыклад, ён куды больш хвароў на рытарычную напышлівасць, любіў звонку, «лабавую» фразу, пагарджаў падтэстам.

Найбольш мастацкі завершанымі, псіхалагічна паўнакроўнымі ўзляцця першая частка — «Непаўторнае вясне» і трэцяя — «Агонь і сьнег». У іх прысутнічае і цёплы лірызм, і тонкая, дельна ўлоўная ўсмішка, і тое забаронскае ўменне раэфіна і выгукла малавучае ўнутранае і навакольнае, што, здаецца, бачыць яго перад сабой жывам і адметным. Незабываны карціны схілу прыдзіроўскага лета, з яго дзіёнай гарачыней, пыльнай дарогай, задумнага (Заканчэнне на 3-й стар.)

дзя, улічыўшы той цяжар, што ўскладзены на маладыя плечы Патры і Самы. Спакусы гэтыя старыя, як свет: «Лаві шчаслівае імгненне, час жа такі няўпэўны, вайна, праз гадзіну ці праз дзень можа схавалася ад іхце сонца назаўсёды...»

Але ні Сама, ні Патры не ловяць прыгожай жар-птишкі за хвост, і не могуць лавіць. Гэтага ім не дазваляе агда да легкага і не сур'езнага ў жыцці, тая ўнутраная чыстыня і сумленнасць, якой яны абодва прысвядзілі яшчэ на парозе юнацтва. І няхай іншы раз варушыцца звырок раўнасці ў сэрцы Патры, штурхае яго на неабдуманыя ўчынкы, але з гэтай бодой яму стае сілы справіцца. Прыгожыя людзі, героі апавесцей...

Можна без асаблівага перабольшвання сказаць, што шырокае папулярнасць кнігі Івана Шамякіна менавіта тым і тлумачыцца, што пісьменнік умеє знаходзіць прыгожае ў жыцці, што ён тонка адчувае сапраўды паэтычнае, высокае, расыпанае, як дыяганты, у душы нашага сучасніка. Пісьменнік вельмі чулы да свайго часу і ў першую чаргу да тых маральна-этычных пытанняў, якія ён унікае. Героі Івана Шамякіна прыгожа ўзвышаныя парыванымі і справамі, чыстым, усхваляваным сэрцам і ясным поглядам на наваколны свет. У іх вялікім, чалавечым сэрцы нібы адбываюцца ўсе ўзлёт і трагедыі веку, яго радасці і нягоды. Гэтыя якасці станоўчага героя блізка і зразумелы чытачу: ці ён настаўнік, ці студэнт, ці вышчайны калгаснік. Вельмі чалавечы, «выхаваўчы» талент у Шамякіна!

Пісьменнік малое праўдзівае, суровую карціну вайны, асабліва першага яе перыяду. Апаваданне вядзецца сціпла, проста, з той добрай ўнутранай стрыманасцю, без якога, здаецца, неглы наогул пісаць пра вайну. Гэтую многім сваімі момантамі новую для Шамякіна манеру асабліва хоцання вітаць, бо — навошта грэх таіць — у ранейшых сваіх творах, у «Глыбокай пльмі», напрыклад, ён куды больш хвароў на рытарычную напышлівасць, любіў звонку, «лабавую» фразу, пагарджаў падтэстам.

Найбольш мастацкі завершанымі, псіхалагічна паўнакроўнымі ўзляцця першая частка — «Непаўторнае вясне» і трэцяя — «Агонь і сьнег». У іх прысутнічае і цёплы лірызм, і тонкая, дельна ўлоўная ўсмішка, і тое забаронскае ўменне раэфіна і выгукла малавучае ўнутранае і навакольнае, што, здаецца, бачыць яго перад сабой жывам і адметным. Незабываны карціны схілу прыдзіроўскага лета, з яго дзіёнай гарачыней, пыльнай дарогай, задумнага

дзя, улічыўшы той цяжар, што ўскладзены на маладыя плечы Патры і Самы. Спакусы гэтыя старыя, як свет: «Лаві шчаслівае імгненне, час жа такі няўпэўны, вайна, праз гадзіну ці праз дзень можа схавалася ад іхце сонца назаўсёды...»

Але ні Сама, ні Патры не ловяць прыгожай жар-птишкі за хвост, і не могуць лавіць. Гэтага ім не дазваляе агда да легкага і не сур'езнага ў жыцці, тая ўнутраная чыстыня і сумленнасць, якой яны абодва прысвядзілі яшчэ на парозе юнацтва. І няхай іншы раз варушыцца звырок раўнасці ў сэрцы Патры, штурхае яго на неабдуманыя ўчынкы, але з гэтай бодой яму стае сілы справіцца. Прыгожыя людзі, героі апавесцей...

Можна без асаблівага перабольшвання сказаць, што шырокае папулярнасць кнігі Івана Шамякіна менавіта тым і тлумачыцца, што пісьменнік умеє знаходзіць прыгожае ў жыцці, што ён тонка адчувае сапраўды паэтычнае, высокае, расыпанае, як дыяганты, у душы нашага сучасніка. Пісьменнік вельмі чулы да свайго часу і ў першую чаргу да тых маральна-этычных пытанняў, якія ён унікае. Героі Івана Шамякіна прыгожа ўзвышаныя парыванымі і справамі, чыстым, усхваляваным сэрцам і ясным поглядам на наваколны свет. У іх вялікім, чалавечым сэрцы нібы адбываюцца ўсе ўзлёт і трагедыі веку, яго радасці і нягоды. Гэтыя якасці станоўчага героя блізка і зразумелы чытачу: ці ён настаўнік, ці студэнт, ці вышчайны калгаснік. Вельмі чалавечы, «выхаваўчы» талент у Шамякіна!

Пісьменнік малое праўдзівае, суровую карціну вайны, асабліва першага яе перыяду. Апаваданне вядзецца сціпла, проста, з той добрай ўнутранай стрыманасцю, без якога, здаецца, неглы наогул пісаць пра вайну. Гэтую многім сваімі момантамі новую для Шамякіна манеру асабліва хоцання вітаць, бо — навошта грэх таіць — у ранейшых сваіх творах, у «Глыбокай пльмі», напрыклад, ён куды больш хвароў на рытарычную напышлівасць, любіў звонку, «лабавую» фразу, пагарджаў падтэстам.

Найбольш мастацкі завершанымі, псіхалагічна паўнакроўнымі ўзляцця першая частка — «Непаўторнае вясне» і трэцяя — «Агонь і сьнег». У іх прысутнічае і цёплы лірызм, і тонкая, дельна ўлоўная ўсмішка, і тое забаронскае ўменне раэфіна і выгукла малавучае ўнутранае і навакольнае, што, здаецца, бачыць яго перад сабой жывам і адметным. Незабываны карціны схілу прыдзіроўскага лета, з яго дзіёнай гарачыней, пыльнай дарогай, задумнага

дзя, улічыўшы той цяжар, што ўскладзены на маладыя плечы Патры і Самы. Спакусы гэтыя старыя, як свет: «Лаві шчаслівае імгненне, час жа такі няўпэўны, вайна, праз гадзіну ці праз дзень можа схавалася ад іхце сонца назаўсёды...»

Але ні Сама, ні Патры не ловяць прыгожай жар-птишкі за хвост, і не могуць лавіць. Гэтага ім не дазваляе агда да легкага і не сур'езнага ў жыцці, тая ўнутраная чыстыня і сумленнасць, якой яны абодва прысвядзілі яшчэ на парозе юнацтва. І няхай іншы раз варушыцца звырок раўнасці ў сэрцы Патры, штурхае яго на неабдуманыя ўчынкы, але з гэтай бодой яму стае сілы справіцца. Прыгожыя людзі, героі апавесцей...

Можна без асаблівага перабольшвання сказаць, што шырокае папулярнасць кнігі Івана Шамякіна менавіта тым і тлумачыцца, што пісьменнік умеє знаходзіць прыгожае ў жыцці, што ён тонка адчувае сапраўды паэтычнае, высокае, расыпанае, як дыяганты, у душы нашага сучасніка. Пісьменнік вельмі чулы да свайго часу і ў першую чаргу да тых маральна-этычных пытанняў, якія ён унікае. Героі Івана Шамякіна прыгожа ўзвышаныя парыванымі і справамі, чыстым, усхваляваным сэрцам і ясным поглядам на наваколны свет. У іх вялікім, чалавечым сэрцы нібы адбываюцца ўсе ўзлёт і трагедыі веку, яго радасці і нягоды. Гэтыя якасці станоўчага героя блізка і зразумелы чытачу: ці ён настаўнік, ці студэнт, ці вышчайны калгаснік. Вельмі чалавечы, «выхаваўчы» талент у Шамякіна!

Пісьменнік малое праўдзівае, суровую карціну вайны, асабліва першага яе перыяду. Апаваданне вядзецца сціпла, проста, з той добрай ўнутранай стрыманасцю, без якога, здаецца, неглы наогул пісаць пра вайну. Гэтую многім сваімі момантамі новую для Шамякіна манеру асабліва хоцання вітаць, бо — навошта грэх таіць — у ранейшых сваіх творах, у «Глыбокай пльмі», напрыклад, ён куды больш хвароў на рытарычную напышлівасць, любіў звонку, «лабавую» фразу, пагарджаў падтэстам.

Найбольш мастацкі завершанымі, псіхалагічна паўнакроўнымі ўзляцця першая частка — «Непаўторнае вясне» і трэцяя — «Агонь і сьнег». У іх прысутнічае і цёплы лірызм, і тонкая, дельна ўлоўная ўсмішка, і тое забаронскае ўменне раэфіна і выгукла малавучае ўнутранае і навакольнае, што, здаецца, бачыць яго перад сабой жывам і адметным. Незабываны карціны схілу прыдзіроўскага лета, з яго дзіёнай гарачыней, пыльнай дарогай, задумнага

Выстаўкі да з'езду партыі

Культэатрыбунці Мінскай абласцей бібліятэкі імя Пушкіна рытуцкую выстаўкі і манжы, прысвечаныя XXIV з'езду Камуністычнай партыі Беларусі. Тут арганізавана выстаўка літаратуры. На ёй — матэрыялы XXI з'езду КПСС, артыкулы і прамовы вядзючых Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада. Узяўле цікавасць выстаўка, прысвечаная брыгадам камуністычнай працы. Днямі работнікі бібліятэкі падрыхтоўваюць новую выстаўку. На ёй будуць змешчаны брашуры, артыкулы і іншыя матэрыялы, якія расказваюць пра слаўны шлях Камуністычнай партыі Беларусі.

НОВЫ КІНАЧАСОПІС

На экранях кінатэатраў рэспублікі дэманструюцца чарговы нумар кіначасопіса «Савецкая Беларусь» (№ 4). Часопіс адраўляецца паказам урочыстасцей у Мінску ў сувязі са 100-годдзем з дня народжання А. П. Чэкава. Рэпартаж заканчваецца ўрыўкам з п'есы «Дзяля Валя» ў выкананні артыстаў Магілёўскага тэатра. «Маракі прышлі на завод» — так называецца другі дождж чэкава. Пра юбілей аднаго з заснавальнікаў Беларускай кінематграфіі Ю. Тарыча расказвае наступны сюжэт.

Далей у кіначасопісе выгукла прывук на Мінскім радыёвазлове п'есы «Мінск»: 16-гадоваму леву Ваўчыцкую — гродзенскаму чыму, майстра спорта, абсалютнаму чыму, міжгаласны дом дзедчыку ў Сенеіскаім раёне Віцебскай вобласці; выступленні артыстаў Грудзінскага цырка ў Мінску.

Невялікае кіначасопіс прысвечана паказу прыгожых нашай сталіцы.

Хочацца пачаць размову пра новую кнігу Івана Шамякіна «Тры вожнае шчасце», прыгадаўшы словы вядомага рускага паэта аб пакаленні, якое сёння «служыць галоўную нясе».

У жыцці і, як трэба было чакаць, і ў літаратуры мы часта сустракаем новага героя, таго, чыя сапраўднае грамадзянскае біяграфія пачалася з Айчынай вайны. Ён, гэты герой, сёння на пярэднім краі, ён камандзір вытворчасці, старшыня калгаса, рабочы, інжынер, аграном, працаўладніц цалінных зямель і будоўляў Сібіры, сакратар райкома. Кожнае пакаленне мае вешта паўторнае ў сваім лёсе, яно нясе дадзены асафету, перададзенаму яму яго папярэднікамі.

Івана Шамякіна як пісьменніка нарадзіла Айчыная вайна, велічыня пафас камуністычных ідэй, жыццёвае і праўдзівае як іх правяральны і агні. І калі азірнуцца на ўсё напісанае празаікам, то вельмі лёгка пераканацца, што галоўным жыццёвым рубяжом амаль усіх яго герояў была вайна. З яе пачыналі яны свае далейшыя дарогі.

У новай кнізе, якая складаецца з чатырох апавесцей, звязаных галоўнымі героямі і асноўнай тэмай, пісьменнік вяртаецца да самага пачатку «дарог», хоць прасачыць тыя вытокі і крыніцы, з якіх некалі пісьніца герой, адраўляючыся ў жыццёвае падарожжа, у люстраной роўняды якіх упершыню ўбачыў свой твар. Новая кніга ў большай ступені, чым папярэдняя, ставіць і вырашае пытанні маральна-этычныя, і гэта

ШТО ПАКАЗАЎ АГЛЯД

Закончыўся рэспубліканскі агляд...
Тэатральны самадзейніц прамысловыя кааператывы. У аглядзе прынялі ўдзел 50 тэатральных калектываў, агітбрыгад, драмгуртоў, якія паказалі 30 спектакляў, у якіх выступіла каля 500 самадзейных артыстаў.

Што паказаў агляд? Чым ён узбадаваў і ўхваляваў глядачоў? Перш за ўсё прыемна адзначыць, што душой агляда былі сучасная тема, вобразы нашых сучаснікаў. Значна ўзрос ідэяна-мастацкі ўзровень самадзейнасці, культуры і майстэрства рэжысёраў, акцёраў і мастакоў. Калектывы стаялі больш умудлена і сур'ёзна працавалі над спектаклямі, узмацніліся іныя рады да прафесійнальнага мастацтва. Аб гэтым яскрава сведчаць пастаноўкі драматычнага калектыву Палаца культуры прамакаператывы Віцебска («Паўлінка», «Яснае сонейка»), а таксама спектаклі бабручанаў («Папараць-кветка», «Барабаншчыца»). Спектаклі гэтыя атрымалі высокую ацэнку журы. Радуе праца асобных калектываў над аднагоўнымі п'есамі.

Але не ўсе калектывы сур'ёзна ставіліся да сваёй адказнай справы — працы на сцэне. У асобных спектаклях дапушчаны ідэяна-творчыя памылкі. Некаторыя рэжысёры, мастакі і выканаўцы не ўмеюць раскрыць багацце зместу п'есы, паруюць узамесаваць сцэнічных вобразаў. А рэпертуар залежыць востра ад рэпертуара рэжысёраў, мастакоў, поспех тэатра ці самадзейнага калектыву ў гледачоў. Вось чаму так важны выбар п'есы. Перад тым, як прыступіць да працы над п'есай драматычным тэатрам, тэатра зразумель, што хоча сказаць сваім будучым глядацкім калектывам, якія п'есы, думкі і вобразы панясучы ў сваіх сэрцах глядачы з гэтай пастаноўкі.

Зразумела, што перш за ўсё можа задаволіць глядача сучасная п'еса, ідэі вобразы якой блізкія і дарагія нашаму гледачу. Гэта не значыць, што самадзейнасць не павінна ставіць гісторыка-рэвалюцыйныя п'есы, фальклорныя і класічныя, якія адгравваюць значную ролю ў выхаванні гледачоў, з'яўляюцца своеасаблівай школай для самадзейных артыстаў.

Саме гадоўнае ў спектаклі — навука жыць у вобразе, дзейнічаць на сцэне, «не прадставіць» паўчужы і перажыванні персанажаў п'есы. Трэба сказаць, што многія спектаклі агляду адпавядаюць гэтым патрабаванням як па тэматыцы, так і па жанру і майстэрству.

На шляху адлюстравання праўдывага, яракага жыцця на сцэне ідэя драматычнага калектыву Віцебска Палаца прамакаператывы (рэжысёр В. Латоўскі). Паказаны на аглядзе спектаклі «Паўлінка» Я. Купалы і «Яснае сонейка» Я. Пермяка ў пастаноўцы В. Латоўскага радушна натуральным жыццём герояў п'есы, у якіх усё пачынае і рэалізуецца.

«Паўлінка» віцэбляні — купалаўскага. Купалаўскага атмасфера жыцця ў паэтычным слове, вострым дыялагам і народным гумарам, у светлых марах Паўлінкі і нават у шчырай задушнай песні. Самадзейны калектыв па-свойму свежа і цікава раскрыў п'есу, ё ё сцэнічнаму вобразу. Тут ёсць творчы анімальны, у якім радуе юная выканаўца А. Александрона ў ролі Паўлінкі. Яна шчыра, прычотна, са светлымі марамі аб будучыні. І ў той жа час вольна, разумна, гарэліва. Шчыра і неспадзявана праводзіць яна першую сцэну з Якімам (Д. Трус). Асабліва перакональна гучыць у Александрона фінальная сцэна спектакля. Многа творчай вынаходлівасці ў выкананні ролі Крыніцкага (М. Зейф) і Агаты (Д. Зайцава). Цікавы па-

свойму Адольфу Быкоўскі ў выкананні А. Шаляка.
У такім жа рэалістычным ключы выранана В. Латоўскім і камедыйна Я. Пермяка «Яснае сонейка». У гэтым спектаклі калектыв імянецна адлюстравалі перадавы рысы савецкага чалавека, любов да радзімы, да працы. Мы бачым на сцэне простых савецкіх людзей. Не ўсе вобразы вылісаны ў камедыі ярка і выразна, ёсць і слабыя сцэны, у чым вінен перш за ўсё аўтар п'есы. І ўсё ж спектакль «Яснае сонейка» пакідае прыемнае ўражанне, ён хваляе не толькі надзейнай тэмай, але і жывымі падажмі, характарамі.

Спектаклі «Паўлінка» і «Яснае сонейка» сведчаць аб значных творчых магчымасцях маладога таленавітага калектыву, аб тых поспехах, якіх можа дасягнуць калектыв амаатараў, калі ён па-сапраўднаму любіць сваю п'есу.

Добра на аглядзе прагучалі спектаклі бабручанаў, якія паказалі «Папараць-кветку» І. Козела, «Барабаншчыцу» А. Салынскага і «Аб асабістым» В. Пістольніка.

Самым цікавым і мастацкі паўнацэнным з'явіўся спектакль «Барабаншчыца». Тут прыемна ўспоміць і працу рэжысёра Б. Шурына, які трактуе п'есу не як прыгодніцкую, а як песню аб гераічным жыцці юнай патрыёткі, поўным маральнай сілы, душэўнай прыгажосці, якая так характэрна для савецкай дзяўчыны Нины Сніжко ў выкананні Г. Раеўскага.

Раскрыццю ідэі п'есы спрыяе выкананне ролі Мітрафанова (С. Прыходька). Гэта спакійны чалавек з моцнай воляй і шчырай душой хамуіста, для якога заданне партыі — мэта яго жыцця. Перакональна вобразы стварылі Д. Дунаева (маці Федара), Б. Расіна (яе брат).

Неабходна адзначыць працу мастака А. Янко, афармленне якога спрыяе ўяўленню агульнай ідэі спектакля, стварае патрабную атмасферу, дамагае выканаўцам дзейнічаць на сцэне.

Цікава прагучала на аглядзе «Папараць-кветка» І. Козела ў выкананні драматычнага калектыву Бабручскага клуба прамакаператывы. У спектаклі адчуваецца атмасфера барацьбы працоўных Заходняй Беларусі за свабоду і шчасце. Тут, праўда, ёсць і свае страты. Разам з цікавымі каларытнымі вобразамі Лявона (Л. Чарняк), Альбеты (А. Гаралі), Яніны (Р. Раеўскага) ёсць вобразы слабыя, адарваныя ад жыцця матэрыялы п'есы: Лявон (В. Расін), Струкач (М. Магілянскі). Не знойдзена яшчэ рэжысёрам і сцэна вясёлая. Дала гучаць песні, якія з'яўляюцца душой спектакля.

Сучаснай тэме прысвечаны і спектакль бабручанаў «Аб асабістым» В. Пістольніка. П'еса закрэпае хваляючыя пытанні нашага жыцця, але, на жаль, толькі закрэпае. У творы многа тэм, аднак усё яны вырашаны павярхоўна, без глыбокага раскрыцця характэрнаў людзей. Тут можна сустрэць пакутліваю маці, якую пакаінуць «зладодей» бацька, і няшчасную дачку, якая разбівае жыццё шчаслівай маладой пары. Яда, што творы дружбы, каханя аўтар імянецна вырашыць у адрыве ад працы герояў, ад іх грамадскага жыцця і ідэалаў. Гэтых недахопаў не пабеглі калектыв і рэжысёр. Не вырашваюць спектакль і асобныя творчыя ўданы выканаўцаў ролей Лены (Г. Раеўскага), Юрыя (Л. Чарняк), Каці (С. Куціцкая).

Высакордунаролю ў працы мастацкай самадзейнасці адграввае драматычна пачынальніка сацыялістычнага рэалізма М. Горькага. П'еса «Апошняя» М. Горькага раскрыў зварыную сутнасць капіталізма. На прыкладзе дваранскай сям'і Каламійных ён паказаў гніласць буржуазнага ладу. «Трагічны балаган» — так востра і трапа характарызаваў Аляксандр падзеі ў сям'і Каламійных.

І ўсё ж асноўная тэма ў спектаклі брацкага калектыву (рэжысёр А. Вахнін) прагучала прыглушана, падзеі, якія адбываюцца тут, з'яўляюцца падзеямі пакуль яшчэ толькі асобных персанажаў, а не ўсёй сям'і і тым больш не ўсяго капіталістычнага грамадства, якое калечыць чалавек. У гэтым відзе асабліва відавочна ідэяна-творчы вобраз Івана Каламійнава. Каламійнаў Горькага надломлены бурай жыцця, нічымны балязень, чалавек, у якога няма нічога святога: ні сям'і, ні дзяцей, ні «сёбро»; то ён зверама кідаецца на Пятра, то балязівя ўдзіка ад маці рэвалюцыйна, то фальшыма гаворыць прамоу для ложка памершага брата. Такі разнастайны характар намалваны ў п'есе. На жаль, выкананне яго А. Новікам вельмі спрасціў цэнтральны вобраз п'есы. Каламійнаў — Новікам толькі крыкун, грубян. Хіба гэтыя фарбы выўляюць характар вобраза?

У п'есе ёсць маленькая роля Салавова. Вобраз Салавова вызначае ідэянае гучанне спектакля. На жаль, гэты вобраз не знайшоў патрабнага ўвасаблення ў няўдалым выкананні Н. Каламійнава.

Не халае горкаўскай сілы і выкананне ролі Яава (Г. Бароўскі). Вельмі аднабокова і толькі нахабы Аляксандр (А. Малеіноўскі). Да таго ж рыскі парак не мае ніякіх адносін да вобраза, выведзенага ў п'есе М. Горькім.

М. Горькі выключнае значэнне надаваў мове сваіх герояў, сіле жыццёвага слова. Берачы кожнае горкаўскае слова ў спектаклі, узабачае яго гучанне, напачаткі яго падтэксту з дапамогай свайго таленту — важнейшы абавязак самадзейнага актёра і рэжысёра. Гэтай заўвагай мы дачынімся да спектакля «Апошняя» і да другіх спектакляў і калектываў, якія выступалі на аглядзе, і нават да спектакля «Папараць-кветка», дзе таксама ўага да слова недастаткова.

Брэсцкі самадзейны калектыв, які вырасціў паставіць адну са складанейшых п'ес Горькага, пры асобных удалых сцэнічных вобразав не здолеў адзінціць свой намер з належнай мастацкай патрабавальнасцю.

Разам з жюгаактоўнымі п'есамі на аглядзе былі паказаны аднаактоўныя спектаклі. Лепшы з іх — «Я разбітага карыта» У. Нафёда ў выкананні драматычнага калектыву Рагачоўскай арцелі «Чырвоны Кастрычнік».

Аб сур'ёзнай творчай працы сведчыць спектакль «Любоў да чалавека» Л. Карабёва, паставілены рэжысёрам В. Валікім (Віцебск). Вобраз матроса, створаны В. Танковічам, атрымаў высокую ацэнку журы.

Да лепшых аднаактоўных спектакляў належыць «Пагібель Алмазава» І. Алшанскага ў пастаноўцы тамбальскага («Шчаслівы бацька» Т. Мядзведзіна (Мінская арцель «Чырвоны зорка»), «Першыны» Цёмкіна (Брест, арцель «Шлях да сацыялізма») і інш.

У маленіх спектаклях могуць раскрыцца вялікія і хваляючыя тэмы нашага жыцця. Аднаактоўная п'еса не патрабуе вялікай колькасці выканаўцаў, складанага афармлення, яе лёгка паказаць на любой сцэне, астрадзе, у парку і нават на палёвым стане.

Цікава прагучалі на аглядзе вынікі ўдзельнікаў самадзейнасці на творчую вучобу. Толькі натхненны праца і вучоба забяспечылі далейшы росквіт нашага самадзейнага мастацтва.

У. СТАЛЬМАХ, старшыня журы агляду.

што заслугоўвае пераймання. Стаючыю ацэнку журы атрымала выступленне Віцебскай агітбрыгады, літаратурны матэрыял якой напэўна самімі ўдзельнікамі. Добра выкарыстаны мастацкае слова, танцы, песні аб Віцебску (аўтары А. Рыжкова, С. Рабунскі і В. Белавусава) і вострыя частушкі на тэмы з жыцця горада.

Наша тэатральная самадзейнасць кіруецца жыватворнымі прычынамі сацыялістычнага рэалізма. Аб гэтым яскрава сведчаць лепшыя спектаклі тэатральных калектываў. Аднак агляд паказаў, што не ва ўсіх калектывах ідэяна-творчы вобраз і творчыя веды рэжысёраў, артыстаў, мастакоў адпавядаюць узрастаючым патрабаванням гледачоў. Вось чаму ў некаторых спектаклях ёсць значныя памылкі. Асобныя рэжысёры і выканаўцы не ўмеюць яшчэ раскрыць змест п'есы, правільна вызначыць ідэю твора, яго звышадому. Адсутнічае і глыбокая творчая праца над роллю. У выніку зніжаецца ідэянае гучанне спектакля.

Прыкладам няўражлівага падыходу да працы над п'есай з'яўляецца спектакль «Выбух» у пастаноўцы Брэсцкага драматычнага калектыву прамакаператывы (рэжысёр А. Самароў). Удзельнікі спектакля іграюць на публіку, паказваюць паўчужы, а не жыццё ў вобразе. Ёсць у спектаклі і творчыя здабыткі, у прыватнасці роля п'ёткі Дашы, якую ярка і сакавіта выканала М. Гарбунова.

Аб неглыбокай працы над спектаклем сведчаць і пастаноўка «Фабрычная дзяўчынка» А. Валодзіна драматычным калектывам Барыскаўскай швейнай арцелі «Кастрычнік» (рэжысёр Н. Ільчовіч).

Дыяма ў гэтых спектаклях і праўданага мастацкага афармлення, яго дапамагае б выдзіць агульны вобраз спектакля.

На нізкім узроўні былі паказаны сінкя «Донка» (арцель «Прагрэс», Мінск), «Фію» (арцель «Карытаны», Віцебск).

У аглядзе прымалі ўдзел і чыталнікі — 70 амаатараў мастацкага слова. Высокую ацэнку журы атрымалі В. Гук, які ярка, сакавіта і вобразна прагучаў «Расцідзі ды не аглядзіся» Бандрата Крашынкі. Чыталнікі добра перадаў сатырычную вострыню і ўнутраную сілу твора Крашынкі.

Пранікнёна прагучаў Гары ўрывае з паэмы «Удзімір Ільыч Ленін» У. Маякоўскага. З добрым густам і гумарам чытала Зайцава «Святога Яна Я. Коласа. Добрае ўражанне пакінулі і выступленні чыталніцкаў Бондаравой, Рубовай, Ярмак, Гарчыні, Халадой і інш.

І ўсё ж праца шчыра прызнацца, што гэты цікавы і багаты жанр не знайшоў яшчэ шырокага распаўсюджвання ў нашай самадзейнасці. Не наладжана і метадычная дапамога чыталнікам з боку Дома народнай творчасці. Неабходна дамагацца самадзейным чыталнікам пашырэння і ўзабагацэння рэпертуара.

Агляд закончаны, падведзены вынікі творчай працы многіх тэатральных калектываў рэспублікі. Лепшыя калектывы Віцебска і Бабручска атрымалі высокую ацэнку.

Самадзейнае мастацтва расце, пашырэння з кожным днём. З кожным днём узрастаюць і творчыя патрабаванні да ўдзельнікаў самадзейнасці. Да гэтых патрабаванняў трэба ўважліва прыслухоўвацца ўстановам культуры, прафсаюзам, Домам народнай творчасці і нашым прафесійным тэатрам.

Неабходна накіраваць усё намаганні ўдзельнікаў самадзейнасці на творчую вучобу. Толькі натхненны праца і вучоба забяспечылі далейшы росквіт нашага самадзейнага мастацтва.

У. СТАЛЬМАХ, старшыня журы агляду.

Тройчы сустракаўся з У. І. Леніным Пётр Дарафеевіч Марозаў. Ён быў дэлегатам IX Усерасійскага з'езду Саветаў ад Гомельскай губерні, служыў у першым Ленінскім рэвалюцыйным палку. Цяпер Пётр Дарафеевіч пенсіянер, жыве ў Добрушы. З задавальненнем ён расказвае праісторыю аб правадзмі пралетарскай рэвалюцыі.

Для слухачоў універсітэта

У Гомельскім Палацы культуры чыгуначнікаў імя Леніна для слухачоў універсітэта культуры адбылася лекцыя-канцэрт «Музыка і сучаснасць», якую прыгучаў музыкантаўца І. Нісеневіч. Значнае месца ў лекцыі І. Нісеневіч адвёў гутарцы аб працы пятага Усеаюнага пленума кампазітараў Саюза ССР. У заключэнне адбыўся вялікі канцэрт з твораў беларускіх кампазітараў. Песні і інструментальныя творы Д. Камінскага, Ю. Семянкі, Г. Вагнера, У. Алоўнікава выканалі А. Астрэмскі, В. Юнечні, Ю. Матраеў, М. Шуманскі, В. Прышчэпак.

Слухачы цёпла сустрапі кампазітараў Ю. Семянкі, Д. Камінскага, якія прынялі ўдзел у канцэрте і выканалі рад сваіх твораў.

У гастрольную паездку

Беларускі Дзяржаўны народны ансамбль песні і танца пад кіраўніцтвам Г. Цітовіча дзямі выязджае ў гастрольную паездку па гарадах РСФСР. Беларускія артысты паказваюць новую праграму ва Ульянаўску, Казані, Бранску.

У праграму кору ўключаныя песні «Маладзёжына» Ю. Семянкі, «Кукурузу паважайце» К. Паўлюскага, «Рычкіца лірычная» Н. Кошышына і інш.

Танцавальная група кору разучыла вальсы-харэграфічныя карнікі «Мішэлька», «Апрон гэтага, танцавальная група паказае новую пастаноўку «Ляноўнікі» і бугаянскі танец.

Артысты М. Аламейка і А. Аўдэенка падрыхтавалі рэпертуар, у які ўваходзяць жартоўная беларуская песня «Пайшла баба па салу» і песня самадзейнага кампазітара І. Пятрэнікі «Я на выстаўцы была».

Канцэрты ў цэхах

У сталеліцейным і інструментальным цэхах Мінскага трактарнага завода адбыліся лекцыя-канцэрты, прысвечаныя жыццю і творчасці Брандана. Лекцыю прыгучала музыка Д. Зубовіч, Т. Ліхачова, артысты Д. Зубовіч, Т. Ліхачова, Ю. Матраеў, Е. Эфрот і Э. Якубовіч выканалі танамсы, песні кампазітара, арты і сцэны з яго оперы «Князь Гіар».

Жаданыя госці

Жаданымі гасцямі сталі ў апошні час у жыхароў пасёлка Бешанковічы артысты Тэатра імя Якуба Коласа. Толькі ў студзень яны чатыры разы наведалі Бешанковічы і паказалі гледачам п'есы «200 000 на драбняны вадкі», «Юстына» і інш.

На клубнай сцэне

Калектыву сельскіх самадзейных артыстаў, створаны пры Чырвонопольскім раённым Доме культуры, паставіў на сцэне Дома культуры спектакль па п'есе І. Шамякіна «Не верце шчышчы».

Спектакль падрыхтаваны маладым рэжысёрам, дырэктарам раёйнага Дома культуры Д. Лябаноўскім. Дзяржаўны праблемны самадзейным мастаком В. Слаўніківым.

На плошчы, ўвесь час гаманкой і жывой. Стайце ён, адзеты ў гірлянды (?) і ружмы. Стайце з непакрытай сівай галавой. Што перад народам заўсёды стайце, з якім столькі прыздана ім і працяга.

Які так умеў шанаваць і любіць. І хопь многа вершаў напісана пра помнікі героям, пра гэта можна напісаць па-свойму свежа, хваляюча. Кірэнка ж тут задавоўваў тым, што знайшлі папярэльнікі, — тымі словамі і сцэнамі, якія сталі стандартамі.

Выказваюць правільныя думкі ў вершы «Свято Кастрычнік», аўтар не ўносіць у верш уласна кірэнкаўскае, індывідуальнае.

І гэты дзень вялікай нашай сталасці Мне слова даў, і я кажу быццам: — Высока ваша слава падымалася, Якую колісь вы ўручылі нам.

Гэтыя думкі неаднаразова гучалі ў нашай пазізі. Яны паэтычныя самі па сабе, але даўно ўжо чутны і чыталіся. У падобных паўтарэннях знойдзенага раней ішымі паэтамі — праява абыякавасці да слова, якой нельга дараваць сталаму паэту.

У. БОРКА.

Размова аб кінафілме

Сваімі працоўнымі справамі шматлікія калектывы Мінскага камвольнага камбіната вядомы далава да межамі нашай рэспублікі. Аб гэтым маладым прадрывстве мы шмат ведаем па газетах, часопісах, радыёперадачах.

Не так даўно мы глядзелі цікавыя дакументальныя кінаварыя студыі «Беларусьфільм» «Іны ўстапуны ў жыццё» аб дэспіцалініках, якія пачыналі працаваць жыццё на камвольным камбінатах.

Сёння на экранх дэманструецца мастацкі фільм «Каханнем трыба даражыцца», які таксама пабудаваны на матэрыялах з жыцця і працы ткачы.

Самымі першымі гледачамі і судзімамі фільма былі рабочыя камбіната. Ці добрай, праўдывай атрымала, ці кінакарціна? Каб адказаць на гэтае пытанне, бытавы свет інтэрна і масавага білетэка № 1 Кастрычніцкага раёна наладзілі канферэнцыю па гэтаму фільму. На абмеркаванні карціны былі запрошаны аўтары сцэнарыя М. Бярозка і С. Спашноў, апэратар О. Аўдэев, народны артыст ВССР Я. Палосін і іншыя артысты, якія здымаліся ў фільме.

Першым узяў слова памочнік майстра камбіната Альберт Мязя. Ён гаварыў, што гэта фільм добрая і патрабна, але вырашаецца яна не выразна і схематычна. Іму не падабаецца, як паказаны камсамольскія калектывы. У фільме бездапаможна, па-дзіцячаму паходзіць сябе на па-сярэднім камітэта камсамольцы, які абараняюць свайго таварыша. І каб не аказаўся тут пажлылы майстар, дык асудзілі б ні за што сумленную дзяўчыну. Нашы камсамольцы не такія. Яны, калі трэба, здольныя да стойна абараніць таварыша. У жыцці тут абавязкова свае слова сказалі да партыйнай і прафсаюзнай арганізацыі.

Прадзілішчыца Алена Козел гаварыла аб тым, як вырашаецца ў фільме тема сабробства і каханя. «Чаму Сцяпан адрэзаў пазэрты? Што яго каханая дзяўчына зольна ўгараці? Ці можа так зрабіць чалавек, які сапраўды кахае? Не верыцца

Удзельнікі канферэнцыі дакаралі сцэнарыстаў, які ў свой час адмовіліся ад адрэзання рабочых пазэрты абмеркаваў сцэнарыі ў калектыве камбіната.

Выступаючы ў адказ, С. Спашноў прызнаў, што сапраўды спачатку трэба было абмеркаваць сцэнарыі срод рабочых, а затым ставіць фільм. Ад гэтага была б толькі карысць.

Усе пагадзіліся на адным: трэба частей рабіць такія абмеркаванні карцін, сустрачы з гледачамі, глыбей вучыць жыццё — тады фільмы будуць больш цікавыя, хваляючыя.

І. РЭЗНІК, бібліятэкар.

Выстаўка самадзейнага мастацтва

У раённым Доме культуры горада Глыбокае адкрылася раённая выстаўка самадзейнага мастацтва. Тут сабраны ўсё лепшае, самабытнае, створанае рукамі народных умельцаў: цудоўна вышытыя ручнікі, сарочкі, паясы, коўдры, абрусі, малюлькі вытанчана пакрывалы, шкатулкі, скульптурны — усёго каля 400 экспанатаў.

Вось перад намі вялікая, амаль у рост чалавека, вышытая ніткамі карціна «Рамеі» Д. Жульбаў Г. Цыбульскай. З любоўю, з густам напісаны карціны «Возера Глыбокае» В. Каралева, «Міжгаласная ГЭС «Зара камунізма» А. Літвінкіна, «Уборка Ільчы» сяцёр-пенсіянерка Кашко і Перапелка Г. г. Д. Прыгожая шкатулкі вучня А. Салодукага, разьба па дрэву М. Скурат — каласныя калгаса «Бальшывік», дыяны, ручнікі, абрусі В. Міраш, Н. Міхалашэвіч, Ф. Грынь, Е. Арлоўскай, Н. Лаўрэвіч.

На здымку: вокладкі кніг, якія выйшлі ў Дзяржаўным выдавецтве БССР: «Народнае мастацтва» і «Случчыны» — альбом складзены навуковым супрацоўнікам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР Н. Камскоў, малюлькі ўзорныя ручнікі, абрусі, паясы, коўдры і іншыя выкананы мастаком этнографам С. Гунько, па рэдакцыйнай кансультацыі гістарычных навук А. Залескага; «Тры месцы ў Кітаі» скульптара С. Сяіханова (літаратурнае апрацавана М. Калачынскага); «Прыказ» В. Маркава і «Сказанне пра Беларусь» А. Паршэа (пераклад А. Куляшова).

Гучыць вясёлыя песні

Антоніўскі Дом культуры Брэсцкай вобласці праводзіць цікавыя вечары алачаны. Удзельнікі мастацкай самадзейнасці часта выступаюць з канцэртамі. Цяпер самадзейныя артысты рытухуюць новую праграму.

Хор разучыў народныя песні. Драмгурток заканавае працу над какедым Я. Купалы «Паўлінка» і абіраецца пачаць падрыхтоўку спектакля па п'есе А. Арбузава «Таня». У мясцовым самадзейным калектыве — больш 50 чалавек.

Л. НЕСЦЯРУК.

На здымку: вокладкі кніг, якія выйшлі ў Дзяржаўным выдавецтве БССР: «Народнае мастацтва» і «Случчыны» — альбом складзены навуковым супрацоўнікам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР Н. Камскоў, малюлькі ўзорныя ручнікі, абрусі, паясы, коўдры і іншыя выкананы мастаком этнографам С. Гунько, па рэдакцыйнай кансультацыі гістарычных навук А. Залескага; «Тры месцы ў Кітаі» скульптара С. Сяіханова (літаратурнае апрацавана М. Калачынскага); «Прыказ» В. Маркава і «Сказанне пра Беларусь» А. Паршэа (пераклад А. Куляшова).

На здымку: вокладкі кніг, якія выйшлі ў Дзяржаўным выдавецтве БССР: «Народнае мастацтва» і «Случчыны» — альбом складзены навуковым супрацоўнікам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Акадэміі навук БССР Н. Камскоў, малюлькі ўзорныя ручнікі, абрусі, паясы, коўдры і іншыя выкананы мастаком этнографам С. Гунько, па рэдакцыйнай кансультацыі гістарычных навук А. Залескага; «Тры месцы ў Кітаі» скульптара С. Сяіханова (літаратурнае апрацавана М. Калачынскага); «Прыказ» В. Маркава і «Сказанне пра Беларусь» А. Паршэа (пераклад А. Куляшова).

3 пазмы «Вярнідуб» А. Бялевіча.

ПАРОДЫ Я

А Мядзведзіч — Прозвішча Мікола, Што мядзведзь ён — Гэта не скарот, Некалі Мядзведзіч Навасёлам У Мядзведзічах прахладаў Першы след. Як мядзведзь, Дубы ён выварочваў, Карчавану мядзведзіч дзірван. Працаваў Мядзведзіч Дні і ночы, І ў Мядзведзічах зашнуў ён, Быццам пан. Не любіў, Не еў мядзведзь каліны, Жыў Мядзведзіч проста, Як дзікун. Жонкачу мядзведзічу Марыну Сустрэкаў пад дрэвам І ламку.

У цянку бывала У глухмені Ён мядзведзічу-жрасуно Аблымаў На мядзведжы салзіў калені. Цалаваў. Малікай частаваў. Кажуць пра Мядзведзіча: — Мікола Збулаваў мядзведзічым дамоч. Зажыў Мядзведзічым вясёла, У бярогу Усё мядзведзь валою. Так жыў ў Мядзведзічах Мядзведзіч, — Ды мядзведжай байць Ужо канеш... Мнэ а мядзведзем добрыя Суцеслі, І мядзведзь той — Хлопец маладзёці.

У тэатральным таварыстве

Адбылося пасяджэнне праўлення Беларускага тэатральнага таварыства, на якім заслухана справаздача аб рабоце за 1959 г. У дакладзе адзначылі сакратар І. Касцячэна адзначыў, што ў 1959 г. праведзена 45 абмеркаванняў спектакляў у тэатрах рэспублікі. Для творчых работнікаў тэатраў прызначана 35 лекцый па пытаннях мастацтва, марксісцка-ленінскай тэорыі і іншых. Таварыства аказвала дапамогу тэатрам металічным і іконаграфічным матэрыяламі. Накіравана ў творчыя камандзіроўкі група членаў таварыства, арганізаваліся фотавыстаўкі, вечары. Надаваліся творчыя сустрэчы калектываў тэатраў з рабочымі і служачымі. Здадана ў друк кніга «Майстры беларускай сцэны».

Таварыства пачало аказваць творчую дапамогу Народным тэатрам. Абмеркаваны спектаклі ў Баранавічкім, Пінскім, Рэчыцкім і Слоніміскім Народным тэатрах. Сумесна з мінскім абласным Домам народнай творчасці праведзены семінар па 80-гадовай праграме з кіраўнікамі тэатральнай самадзейнасці калгасаў і саўгаснаў вобласці.

Прычына ва ўніверсітэтах культуры, на фабрыках і заводах, для кіраўнікаў калектываў мастацка-самадзейнасці, у калгасах і саўгаснах 50 лекцый па мастацтве. Праводзіцца збор матэрыялаў па гісторыі тэатраў БССР. Выздеша картажкі і фанатэка. Цяпер ёсць матэрыялы на 745 драматычных спектаклях і 267 оперных і балетных спектаклях. Фотатэка складаецца з 2800 негатываў. Адкрыты абласны аддзяленні таварыства ў Віцебску, Гомелі, Брэсце, Магілёве і Гродна. Гэта дало магчымасць шырэй разгарнуць творчую дзейнасць таварыства на перыферыі. Старшыня Віцебскага абласнога аддзялення Беларускага тэатральнага таварыства М. Звездачотаў, старшыня Брэсцкага абласнога аддзялення Я. Самаруў, артысты В. Глушакоў, Е. Паасінін, Г. Накрасаў, С. Бірыла, драматург Я. Раманюк адзначылі, што ў рабоце Беларускага тэатральнага таварыства ёсць яшчэ вялікі недахоп. Не праводзіцца творчых канферэнцый па сучасных праблемах мастацтва, недастаткова прапагандаваць беларускае мастацтва сярод рабочых фабрык, заводаў, саўгаснаў і сярод калгаснікаў. Слаба дапамагае таварыству народным тэатрам, універсітэтам культуры і калектывам мастацкай самадзейнасці.

Праўленне зацвердзіла план работы таварыства на 1960 г.

НА КНІЖНАЙ ПАЛІЦЫ

У Дзяржаўным выданняве БССР выйшла а друку і паступіла ў продаж наступная літаратура па мазымі і мастацтву: І. Ронкіні. Ходзіць вецер па даліне. П'яць рэчышч дзілікай. Романсы для высокага голасу ў суправаджэнні фартэпіяна. Словы Я. Купалы. Мастацкі Я. Змітровіч і І. Славянін. Тыраж 1 тыс. экз., стар. 12. Цана 1 руб. 30 коп.

У. Тырман. Варыяцыі для фартэпіяна. Тыраж 1500 экз., стар. 16. Цана 1 руб. 70 коп.

Д. Камінік. Дзіцячыя п'есы для фартэпіяна. Мастак І. Славянін. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 16. Цана 1 руб. 90 коп.

І. Кузнецов. П'есы для фартэпіяна. А. Капела. Словы А. Астапенкі. Тыраж 2 тыс. экз., стар. 8. Цана 75 коп.

П'есы для аркестра народных інструментаў (домра-балалаечніка). Тыраж 3 тыс. экз., стар. 92. Цана 7 руб. 80 коп.

С. Аксакаў. П'есы для фартэпіяна. Мастак І. Карнінчыч. Тыраж 500 экз., стар. 24. Цана 2 руб. 80 коп.

Камсамолены — героі Беларусі. Альбом. Складу А. Жураўлеў, А. Лісічкіна. Тыраж 5 тыс. экз. Цана 6 руб. 40 коп.

Усебеларускае мастацкае выстаўка, прысвечаная саркагалдзю БССР і Камуністычнай партыі Беларусі. Каталог. Складу Л. Барановіч, Р. Барановіч, Н. Барановіч. Рэдактар А. Аладава. Афармленне А. Лісічкіна. Тыраж 1 тыс. экз., стар. 308.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ВЫСТУПЛЕННЯў

«БІБЛІЯТЭКА І БІБКАЛЕКТАР»

Пад гэты назвай в 82 нумары нашай газеты за 1959 г. быў змешчаны артыкул С. Александровіча, у якім былі адзначаны недахопы ў камплектаванні бібліятэк (асабліва дзіцячых) Беларускай літаратуры, а таксама гаварылася аб дэзінформаванні працы Мінскага біблектара.

Мінскае абласное ўпраўленне культуры (наачальнік тав. Сяргейчык) паведаміла рэдакцыі, што ў выніку праверкі работы Нісвіцкага раённай бібліятэкі, праведзенай ўпраўленнем, выяўлена, што, сапрады, бібліятэка слаба прапагандавала беларускае мастацтва дзіцячому літаратуру.

Цяпер жа ў бібліятэцы аформлены кніжныя выстаўкі «Я. Колас — народны паэт Беларусі», «Беларускія пісьменнікі — дзеянне», набыты новыя кнігі Беларускай літаратуры, праводзіцца калектывнае чытанне твораў беларускіх пісьменнікаў і гутаркі пра іх.

Што датычыць работы Мінскага

Я. КУПАЛА і К. ЧОРНЫ ў Печышчы слухаюць паведамленне Савінфарбюро. Малюнак мастака Х. Ліўшыца.

Музыка ў эфіры

ЧЫТАЮЧЫ ПІСЬМЫ РАДЫЕСЛУХАЧОў

Ярка асветлены вечарамі вокны Вярхоўскага сельскага Дома культуры. Пасля працоўнага дня сюды збіраюцца працаўнікі сельскай гаспадаркі. Весеце і цікава праводзіць свой адпачынак. Лекцыі, тэматычныя вечары, спектаклі, кіно, канцэрты мастацкай самадзейнасці змяняюцца ў калгаснікаў вількім поспехам.

Толькі за апошні час у ДOME культуры прагучалі лекцыі «Аб маралі камуністычнай і маралі рэлігійнай», «Атамная энергія ў мірных мэтах». Іх прагучалі мясцовыя настаўнікі, т. т. Парфіроніч і Лакішчык.

Вялікую колькасць хлебарабаў прыцягваў літаратурны вечар «Камсамоў у галы Вялікай Айчыннай вайны».

Частым гостем у верхняй частцы і Брэсцкі драматычны тэатр імя Ленінскага камсамола. Нядаўна калектыв тэатра паказаў калгасным гледачам інтэрпраграму па раманы Т. Драйзера «Джэні Герхардт», якая прайшла з вялікім поспехам.

Наш кнігалюб — так гавораць у калектыве Бабруйскай канцэртнай фабрыкі «Чырвоны харчавік» пра тэлевізійную Марыю Штэраву. Яна не толькі сама любіць чытаць, але і прапагандаваць творы літаратуры сярод рабочых. Больш дзесяці год Марыя Штэрава працуе грамадскім бібліятэкарам.

Калаталія, як добрая гаспадыня адбірае насенне кветак, так і Марыя Штэрава адбірае кнігу за кнігай і папаянаў бібліятэку рабочым і служачым. І вось цяпер у бібліятэцы каля 5000 тамоў палітэатры, мастацкай і тэхнічнай літаратуры. 407 чытачоў рэгулярна наведваюць сваю фабрычную бібліятэку.

У Крыштоўскай сельскай бібліятэцы Іванаўскага раёна 615 чытачоў. Кожны з іх у мінулым годзе прычытаў у сярэднім па шэсць кніг. Асобныя калгаснікі прычыталі за год па 30—50 кніг палітэатры, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры. Гэта — Леанід Вячорка, Васіль Дубік, Марыя Скок, Нюра Давыдаўк і інш.

Масавая бібліятэка № 1 Кастрычніцкага раёна Мінска пачала працаваць без выхадных дзён. За апошні час тут значна павялічыўся лік кнігавыдач і чытачоў.

Звыш 4500 чытачоў мае Рэчыцкая бібліятэка імя Н. К. Рукіна. Тут адкрыты свабодны доступ да кніжных паліц. На прадырментах і ва ўстановах горада працуе 18 перасоўвак гэтай бібліятэкі.

Размешчаны на шумных вуліцах і другія бібліятэкі горада. Варта, каб у бібліятэках былі ўстаноўлены вентылятары з належным фільтрам і ініятары. Песнята, адсутнасць вентыляцыі ў бібліятэцы імя Янкі Купалы прыводзіць да псавання кніг. Тут летам вельга адначасна выклікае бібліятэку трапляе пыл і гар паліва ад праходзячых машын, урываецца шум.

А. ШЫРАКАНАў.

Ж. КУБКАВА.

— Наш кнігалюб — так гавораць у калектыве Бабруйскай канцэртнай фабрыкі «Чырвоны харчавік» пра тэлевізійную Марыю Штэраву. Яна не толькі сама любіць чытаць, але і прапагандаваць творы літаратуры сярод рабочых. Больш дзесяці год Марыя Штэрава працуе грамадскім бібліятэкарам.

Калаталія, як добрая гаспадыня адбірае насенне кветак, так і Марыя Штэрава адбірае кнігу за кнігай і папаянаў бібліятэку рабочым і служачым. І вось цяпер у бібліятэцы каля 5000 тамоў палітэатры, мастацкай і тэхнічнай літаратуры. 407 чытачоў рэгулярна наведваюць сваю фабрычную бібліятэку.

У Крыштоўскай сельскай бібліятэцы Іванаўскага раёна 615 чытачоў. Кожны з іх у мінулым годзе прычытаў у сярэднім па шэсць кніг. Асобныя калгаснікі прычыталі за год па 30—50 кніг палітэатры, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры. Гэта — Леанід Вячорка, Васіль Дубік, Марыя Скок, Нюра Давыдаўк і інш.

Масавая бібліятэка № 1 Кастрычніцкага раёна Мінска пачала працаваць без выхадных дзён. За апошні час тут значна павялічыўся лік кнігавыдач і чытачоў.

Звыш 4500 чытачоў мае Рэчыцкая бібліятэка імя Н. К. Рукіна. Тут адкрыты свабодны доступ да кніжных паліц. На прадырментах і ва ўстановах горада працуе 18 перасоўвак гэтай бібліятэкі.

Размешчаны на шумных вуліцах і другія бібліятэкі горада. Варта, каб у бібліятэках былі ўстаноўлены вентылятары з належным фільтрам і ініятары. Песнята, адсутнасць вентыляцыі ў бібліятэцы імя Янкі Купалы прыводзіць да псавання кніг. Тут летам вельга адначасна выклікае бібліятэку трапляе пыл і гар паліва ад праходзячых машын, урываецца шум.

Ж. КУБКАВА.

— Наш кнігалюб — так гавораць у калектыве Бабруйскай канцэртнай фабрыкі «Чырвоны харчавік» пра тэлевізійную Марыю Штэраву. Яна не толькі сама любіць чытаць, але і прапагандаваць творы літаратуры сярод рабочых. Больш дзесяці год Марыя Штэрава працуе грамадскім бібліятэкарам.

Калаталія, як добрая гаспадыня адбірае насенне кветак, так і Марыя Штэрава адбірае кнігу за кнігай і папаянаў бібліятэку рабочым і служачым. І вось цяпер у бібліятэцы каля 5000 тамоў палітэатры, мастацкай і тэхнічнай літаратуры. 407 чытачоў рэгулярна наведваюць сваю фабрычную бібліятэку.

У Крыштоўскай сельскай бібліятэцы Іванаўскага раёна 615 чытачоў. Кожны з іх у мінулым годзе прычытаў у сярэднім па шэсць кніг. Асобныя калгаснікі прычыталі за год па 30—50 кніг палітэатры, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры. Гэта — Леанід Вячорка, Васіль Дубік, Марыя Скок, Нюра Давыдаўк і інш.

Масавая бібліятэка № 1 Кастрычніцкага раёна Мінска пачала працаваць без выхадных дзён. За апошні час тут значна павялічыўся лік кнігавыдач і чытачоў.

Людзі з чыстымі сэрцамі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

начной таямнічасцю прысад і сенажары; краюць за сарца велічынны, суровыя кравяды Поўначы: здаецца, чужы, як рышч на марозе снег, як гуляюць на небе іскрыны спалохі, як расцілаюцца неабязныя снежныя даліны з сінімі сенамі на іх, як застыла ў нямом маўчанні агромністая глыба каменя. Многа такіх цудоўных карцін намаляваў пісьменнік.

Удала карыстаецца Іван Шамякін мастацкай дэталю. І, дзякуючы гэтаму, надобна запамінаец праўды душоўнага стану герояў, ледзь прыкметныя рысы іх натур; запамінаец і тых герояў, якія прамільгнулі перад табой толькі на адной старонцы ці нават у адным-двух аб'ектах. Вось маленькая спонка, якая называецца трапа перадае няўрымслівае Пятра, яго душоўнае пакуты ў сувязі з тым, што Саша, да якога ён прышоў у госці, пакінула яго, не сказаўшы, куды пайшла.

«Ён выскачыў, заглянуў у амбулатарыю — замок, у сад — пуста. Спытаў у дачкі гаспадыні, ці не ведае яна, куды пайшла дэчка Саша. — Дэчка Шура? Відаць, да хворача паклікалі, — зусім па-даросламу заспакоіла малая. Але яго чамусьці ўдала, што ўсе завуць яе Шурай. Ён не любіў гэтага яе імя і зносна скааў даччыныя: — Не Шура, а Саша. Запомні гэта. — А ўсе завуць Шура. — Усе — дурні...» (стар. 22).

На некалькі кароткіх імгненняў спаткаліся мы з мэрам Жураўлёвым, капітанам Купанавым, дэдам-дадучнікам на Дняпры, партызанскім камісарам Капчэвым, цёткай Халодскай і запамінілі іх непаўторныя абліччы, паставы, манеры гаварыць. А калі прыгадваць іхча пэўную галерэю не «асноўных», але і не эпизодных вобразаў, якія жывуць у творы паўнакроўным жыццём, — то перад намі мастацкае палатно з шырокім ахопам падзей і чалавечых лёсаў. Ваенфельчар Антаніна, прадмет нешчаслівага кахання Сень Пасоўскага, сам Сень, багаты дуні і чысты, як горны крышталі, баяныя палачнікі Пятра Чуб і Самароў, падпольны «поп» Аляксей Сафонавіч, урач Марыя Сяргееўна, маці Сень — усё яны нібы выхалены з жыцця, настолькі яркія, шматгранныя іх натур і лёсы.

Станоўчы героі апавесцей правы і шчыры людзі, «рамантычны» і ў той жа час шчырыя рэалісты, якія прымаюць жыццё з усімі яго нягодамі і выпрабаваннямі. Яны далёкі ад раздвоенасці, рэфлексіі, у іх сядзіць і сэрца шчыра і назаўсёды запала вялікая праўда аб тым, што грамадства, звязанае з лёсам Радзімы, вышэй усяго асабістага.

І адначасова для іх не існуе п'ятання: я хачу і я павінен, іх не навазеш людзьмі голага абавязку, якія гуляць наважэннем волі, неўраўнаважана душы, «наступноўна на горада ўласнай пэснi». Бо для Пятра Шапатовіча, Сашы — шчасце Радзімы і яе міры спакой — «святая святая», то глыбокае ўнутранае перакананне, дзе зліліся ў адно непарушаемае цэлае довады розуму і праўды сэрца. Пеліта сабе нават увішч, каб Пятро Шапатовіч, Саша сталі ў баку ад барацьбы. Такія іх натуры. Таміх іх выхавала напярэдняе жыццё. Гэтае асноўнае, што стала іхэйным сансам, унутранай тэмай апавесці, пісьменнік даў да чытача ярка і пераканаўча.

«Трыюжнае шчасце» напісана ў пэўным сэнсе на «рамантычным» дыханні. І справа не толькі ў некаторай прынятнасці стылю, які, скажам, дарэчы і да месца там, дзе выяўляюцца высокія, чыстыя душоўныя парыванні герояў (успомінім, напрыклад, дэвізны Пятра). Пісьменнік, уяўляючы нам, залішне часта ставіць сваіх герояў у выключныя абставіны, ахапленыя сітуацыямі, што ставяць на грані магчымасца. На вайне хапала ўсялякага: салдатам і партызанам, якім быў Пятро Шапатовіч, падпольшчыкам, якой стала Саша, не раз прыходзілася глядзець у вочы смерці. Але ці не заможна, скажам, выпала на долю Пятра і Сашы, гэтых, па сутнасці, рэальных, звычайных юнака і дзяўчыны?

«Трыюжнае шчасце» напісана ў пэўным сэнсе на «рамантычным» дыханні. І справа не толькі ў некаторай прынятнасці стылю, які, скажам, дарэчы і да месца там, дзе выяўляюцца высокія, чыстыя душоўныя парыванні герояў (успомінім, напрыклад, дэвізны Пятра). Пісьменнік, уяўляючы нам, залішне часта ставіць сваіх герояў у выключныя абставіны, ахапленыя сітуацыямі, што ставяць на грані магчымасца. На вайне хапала ўсялякага: салдатам і партызанам, якім быў Пятро Шапатовіч, падпольшчыкам, якой стала Саша, не раз прыходзілася глядзець у вочы смерці. Але ці не заможна, скажам, выпала на долю Пятра і Сашы, гэтых, па сутнасці, рэальных, звычайных юнака і дзяўчыны?

Іван НАВУМЕНКА.

ПІСЬМЫ У РЕДАКЦЫЮ

Чакаем творчай дапамогі

З энтузіязмам працуюць удзельнікі мастацкай самадзейнасці Гомельшчыны.

Закончыў сваю работу над спектаклем па п'есе А. Кучара «Гэта было ў Мінску» Стаўбурскі сельскі клуб Веткаўскага раёна. Калектыву калгасніка Палана культуры вёскі Яроміна Гомельскага раёна стварыў мантаж з жончы свай арчелі «Багаты і славыты наш калгас». П'єра працуе Улаўскага капела «Бярозкі», якой кіруе хармайстар Гомельскага музычнага вучылішча А. Лукомскі. Гэты пералік калектываў можна было б прадоўжыць.

Але калі гаварыць пра выканаўчае мастацтва нашай самадзейнасці, то трэба прыгадаць паставанову журтэ абласнога агляду, дзе адзначана высокае мастацтва і культура спеваў Улаўскага капелы, а мантаж «Багаты і славыты наш калгас» не атрымаў добрай ацэнкі.

Чаму ж такая розніца ў працы калектываў, якія маюць аднолькавы ўмовы? Справа ў тым, што па Улаўскай капеле працуе добры спецыяліст.

А ці багата высокакваліфікаваных спецыялістаў аказваец сёння дапамогу нашай мастацкай самадзейнасці? Вельмі мала, хоць у абласным Цэнтры іх многа. Яны ёсць у музычным і музычна-педагагічным вучылішчах, а таксама ў абласным драматычным тэатры.

Абласны Дом народнай творчасці звяртаецца да Гомельскага драматычнага тэатра за кансультацыяй, але

дарэмна. Калі звернецца да дырэктара тэатра М. Арлоўскага, каб дапамогу калектывам драматычнаму калектыву, ён адмаўляе, хоць у тэатры ёсць касцюмы, якія мала выкарыстоўваюцца артыстамі.

Зліваюцца толькі, як хутка выклікае тэатр забаву той пункт свай спецыялістычнай абавязальнасцяў, дзе было сказана пра неабходнасць спецыяльнай дапамогі самадзейным калектывам.

Дырэктар музычнага вучылішча К. Каваленка гаворыць работнікам абласнога Дома народнай творчасці, што вучылішча аказвае калектывам самадзейнасці дапамогу, што амаль усе студэнты кіруюць харавымі гурткамі і аркестрамі народных інструментаў у горадзе. Якую ж яшчэ дапамогу, калі ён, вы чакаеце ад нас?

А чакаем мы ад вучылішча таго, каб яно больш цікавілася творчай дапамогай студэнтаў калектывам мастацкай самадзейнасці. Вядома, што некаторыя студэнты адначасова працуюць у чатырох-пяці калектывах з мэтай як найбольш «падалхатурыць». Гэтыя «гэстролі» студэнтаў калектываў нашы калектывы.

Музычна-педагагічнае вучылішча таксама не клопаціцца аб мастацкай самадзейнасці, жыве па прымаўцы самадзейнасці, жыве па прымаўцы «Наша хата з краю, нічога не знаю». А педгагігі маглі б аказаць дапамогу аматарам музыкі.

Л. РУДЗЬКОў, старшы інспектар Гомельскага абласнога Дома народнай творчасці.

«Дробязі», якія перашкаджаюць працаваць

Прыемам наведваць бібліятэку пятага будзённага буднак бібліятэкі — у баку ад шумных вуліц, у прыгожым месцы. У чыталішчых залах утульна, светла. Азіні з будаўніцтваў заўважыў, то, маючы такую бібліятэку, нельга ўсесядзець дома.

Зусім някласнае ўражанне робіць на чытача Мінская абласная бібліятэка імя Пушкіна. Вось студэнтка збіраецца пакінуць чыталішчы залу. Кепскі настрой і ў іных чытачоў.

А ўсё бяда ў тым, што Кастрычніцкая вуліца, на якой знаходзіцца бібліятэка, мае круты ўзезд. Грузжаны і машыны тэрэ з грукатам і шумам узбіраюцца на гару. Трасаецца матараў, абразгаюцца агонаўта шкід праінакшоў чыталішчы залу і перашкаджаюць прынаваць на іх кнігаў. Рух транспарту па Кастрычніцкай вуліцы, дзе размешчана бібліятэка, можна і патрэба забараніць. Слова за Упраўленнем міліцыі Мінска.

Размешчаны на шумных вуліцах і другія бібліятэкі горада. Варта, каб у бібліятэках былі ўстаноўлены вентылятары з належным фільтрам і ініятары. Песнята, адсутнасць вентыляцыі ў бібліятэцы імя Янкі Купалы прыводзіць да псавання кніг. Тут летам вельга адначасна выклікае бібліятэку трапляе пыл і гар паліва ад праходзячых машын, урываецца шум.

А. ШЫРАКАНАў.

